

Huvudman

Avesta kommun
bildning@avesta.se

Beslut

Datum 2025-06-17

Dnr SI 2024:3283

Sida 1 (13)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Skogsbo skola i Avesta kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 23 oktober 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Avesta kommun att senast **fredag den 31 oktober 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande anmälan om kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Avesta kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart och får inte överklagas (26 kap. 10 § och 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen).

Avesta kommun ska vidta följande åtgärd

Anmälan om kränkande behandling

1. Se till att lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden från den 17 juni 2025 till den 24 oktober 2025. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 § skollagen).

Områden med avhjälpna brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser lärarledd undervisning, särskilt stöd, studiero och extra studietid och utredning av elevers frånvaro.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2024:3283) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 genomfört en tillsyn av Skogsbo skola i Avesta kommun.

Skolinspektionen har den 23 oktober 2024 beslutat att förelägga Avesta kommun att senast den 31 januari 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande lärarledd undervisning, särskilt stöd, extra studietid, studiero, utredning av elevers frånvaro och arbetet mot kränkande behandling.

Avesta kommun har den 31 januari 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har gjort ett uppföljande besök den 6 mars 2025.

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram, scheman, frånvaroutredningar och anmälningar om kränkande behandling. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Avesta kommun har följt föreläggandet och om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Anmälan om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 23 oktober 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete mot kränkande behandling då lärare inte anmälde alla uppgifter om kränkningar till rektorn.

Av huvudmannens redovisning framgår att all personal, enligt skolans rutin, ska anmäla alla fall då en elev har upplevt sig utsatt för kränkande behandling. Vikten av att rapportera kränkningar lyfts ungefär en gång i månaden på arbetsplatsträffar (APT). Skolledningen har även lyft att personalen ska göra anmälningar gällande kränkningar som rör bussresor till och från skolan.

Vid intervju uppger elever i lågstadiet att elever säger elaka saker till varandra. Flera elever tar upp att det kan handla om att elever blir retade för att de kommer från andra länder. Vid intervju med lärare i lågstadiet berättar en lärare att hen vid ett tillfälle ringt hem till en elevs vårdnadshavare med anledning av att en elev blivit retad för sitt utseende och att hen kommit från ett annat land. Skolinspektionen har tagit del av de kränkningsanmälningar som gjorts mellan den 23 oktober 2024 och den 24 januari 2025. Av de 13 kränkningsanmälningar som Skolinspektionen tagit del av som rör lågstadiet rör ingen kränkningsanmälan verbala kränkningar. Enligt en lärare kan det vara flera kränkningar som inte är anmälda. En lärare berättar att elever säger fula ord som inte läraren skriver ned. En annan lärare berättar att hen brukar markera att orden inte är okej och att eleverna behöver tänka på språket. Enligt en lärare görs en kränkningsanmälan när en elev inte känner sig trygg eller om eleven blivit väldigt ledsen. En annan lärare tar upp ett exempel; om en elev säger att en annan elev är tjock beror det på sammanhanget och om eleven blir kränkt om läraren gör en kränkningsanmälan. Enligt läraren är skolan första instans och eleven måste få en chans att lära sig att det inte är okej att säga så. Läraren antecknar det för egen del men gör ingen kränkningsanmälan om det inte händer igen. En annan lärare uppger att hen gör en kränkningsanmälan när hen själv anser att kränkningen är grov och då spelar det ingen roll vad eleven själv säger.

Av de 13 kränkningsanmälningar som Skolinspektionen tagit del av som rör lågstadiet framgår att åtta kränkningsanmälningar handlar om slag eller sparkar, fyra kränkningsanmälningar handlar om andra fysiska kränkningar och en kränkningsanmälan handlar om hot. En elev berättar

att elever i en klass i årskurs 3 slåss någon gång per vecka. En lärare bekräftar att elever i klassen i årskurs 3 kan slåss någon gång i veckan.

Vid intervju med elever i mellanstadiet uppger flera elever att de är trygga, men att det finns elever som inte är trygga. En elev berättar att ibland bråkar eleverna med varandra och slåss. En elev berättar att det är jättemycket bråk i en klass i årskurs 6 och att eleverna skriker och säger fula saker till varandra. En elev berättar att elever någon gång i månaden blir slagna eller tvingade att göra olika saker bakom idrottshallen. Vid intervju med lärare i mellanstadiet framkommer att lärarna anser att det är ett fruktansvärt hårt klimat på skolan och elever i årskurs 5 uppger att de är otrygga. En del av att otryggheten består i att elever inte respekterar vuxna och inte tål att få tillsägelser. Enligt en lärare är det ett hårdare språkbruk och mycket mer fysiskt våld mellan eleverna än mellan elever på andra skolor. Skolinspektionen har tagit del av 29 kränkningsanmälningar som rör mellanstadiet. Enligt en lärare motsvarar inte det antalet kränkningar på skolan. Tre lärare uppger att det skulle krävas en heltidstjänst för att dokumentera alla kränkningar. Tre lärare uppger att de alltid anmäler fysiska kränkningar. Övriga kränkningar anser en lärare att det är svårt att sätta en gräns för när de ska anmälas. Det anmäls om eleven upplevt sig kränkt. En lärare tar upp att hen märkt att en kränkningsanmälan inte leder till något. Om lärarna märker att en elev återkommande är utsatt agerar dock lärarna på det. Men lärarna skulle inte hinna anmäla allt. Elevhälsan uppger i intervju att om det rör fysiska kränkningar blir det en anmälan, men de verbala kränkningarna kan vara lika illa och där tror elevhälsan att det finns ett mörkertal. Skolan har generellt ett hårt språkbruk. Rektor uppger att det skulle kunna vara så att det finns en tröskel när det kommer till verbala kränkningar, men att statistiskt sett har anmälningarna om verbala kränkningar ökat trots att språkbruket inte blivit sämre.

Skolinspektionen har tagit del av två kränkningsanmälningar som rör bussarna till och från skolan. Enligt fyra lärare sker det kränkningar ofta på bussarna och det har skett kränkningar oftare än så på bussen under den aktuella tremånadersperioden. Representanter för elevhälsan berättar att kränkningarna på bussarna inte har minskat och att det oftast är elever i årskurs 6 som är inblandade och att det kan ta en hel förmiddag att reda ut.

Huvudmannen har redogjort för flera åtgärder som skolan har satt in på grund av en enskild elevs situation. Det framgår även av redovisningen att det inte har framkommit något kring eleven som har föranlett till en anmälan om kränkande behandling. Lärarna har uppgett att eleven inte

har varit föremål för några nya anmälningar om kränkande behandling men att eleven har svårt att hitta samhörighet med sina klasskamrater.

Rättslig reglering

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framgår att den gäller kränkande behandling i samband med verksamhetens genomförande. Ansvaret får anses sträcka sig till vad som händer på väg till och ifrån den aktuella verksamheten, exempelvis vid färd i en skolbuss, även om i detta fall skolan naturligtvis inte kan ha någon övervakning vid sådana transporter (prop. 2005/06:38 s. 142).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det visserligen inte har framkommit annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav gällande de åtgärder som huvudmannen har vidtagit på grund av en enskilda elevs situation. Det finns dock brister när det gäller personalens anmälan vid kännedom om att elever upplever sig utsatta för kränkande behandling. Tillsynen visar att alla upplevda kränkningar inte anmäls, trots att de har kommit till personals kännedom. Vissa kränkningar och framförallt upprepade kränkningar anmäls. Samtidigt uppger personalen att ett slags urval görs och att enstaka kränkningar och verbala kränkningar inte alltid anmäls. Skolinspektionen konstaterar även det i en klass i årskurs 3 inte heller anmälts fysiska kränkningar trots att dessa sker varje vecka. Lärarna uppger att orsaken till att de inte anmäler upplevda kränkningar är för att de inte har tid att anmäla allt som de får kännedom om. En lärare uppger att det skulle krävas en heltidstjänst för att anmäla alla upplevda kränkningar som sker på skolan. Av skollagen framgår att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Att upplevda kränkningar inte anmäls till rektorn medför också att händelserna inte kommer till huvudmannens kännedom och att huvudmannen därmed inte kan ta sitt ansvar för att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Tillsynen visar vidare att kränkningar har fortsatt att ske på bussarna till och från skolan. Av redovisningen från huvudmannen framgår det att skolan har satt in insatser och att det endast skett två kränkningar som anmälts enligt skolans rutiner under den aktuella tremånadersperioden. Både lärarna och elevhälsan har dock uppgett att kränkningarna sker i större utsträckning än de två anmälan om kränkande behandling som Skolinspektionen har fått ta del av. Av förarbetena framgår att ansvaret för skolan gällande kränkande behandling får anses sträcka sig till vad som händer på väg till och ifrån den aktuella verksamheten, exempelvis vid färd i en skolbuss, även om i detta fall skolan naturligtvis inte kan ha någon övervakning vid sådana transporter. Att personal inte anmäler dessa upplevda kränkningar trots att de fått kännedom om dem är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Avesta kommun verksamhet vid Skogsbo skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan om kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Avesta kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden med avhjälpna brister

Utredning av elevers frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 23 oktober 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med att utreda elevers frånvaro då ett stort antal elever med hög frånvaro inte hade utretts. Huvudmannen förelades att se till att dokumentera vilka elever som har en upprepad eller längre frånvaro, att se till att orsaken till frånvaron utreds om det inte är uppenbart obehövligt samt att redovisa till Skolinspektionen när utredning inletts för dessa elever.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att skolan har tagit fram en ny rutin för bland annat frånvaroutredningar, benämnd närvaroplan. Vid tiden för redovisningen uppgav huvudmannen att frånvaroutredningar inletts för 15 elever. En lärare på lågstadiet uppger dock vid Skolinspektionens uppföljande besök i mars 2025 att det har hänt att elever fallit "mellan stolarna". Enligt rektorn och elevhälsan var

anledningen till att frånvaroutredningarna inte avslutats att den person i elevhälsan som ansvarar för frånvaroutredningarna har varit sjuk.

Huvudmannen har i en komplettering den 7 april 2025 uppgett att rutinen för närvaroplanen har förändrats och att hög frånvaro anmälts till elevhälsan för beslut om frånvaroutredning och att det samtidigt fattas beslut om särskilt stöd i de fall behov föreligger. Framgent har även en annan personal i elevhälsan delegerats ansvaret för frånvaroutredningar i fall av frånvaro för den ansvariga personalen. Huvudmannen har även skickat in frånvaroutredningar för 11 av de 15 eleverna som tidigare angetts ha pågående frånvaroutredningar. Av frånvaroutredningarna framgår att elev och vårdnadshavare har varit delaktiga i utredningen.

Rättslig reglering

En elev i förskoleklassen och grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli (7 kap. 17 § skollagen).

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro från förskoleklassen och grundskolan ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Avesta kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller utredning om elevers frånvaro. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Lärlarled undervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 23 oktober 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i undervisningen i skolans särskilda undervisningsgrupper då denna genomfördes av annan personal än de lärare som planerade och ansvarade för undervisningen. Detta innebär att undervisningen inte var lärlarled.

Av huvudmannens redovisning och intervjuer med lärare och rektorn framgår att undervisningen i de särskilda undervisningsgrupperna leds av en legitimerad lärare. Rektorn uppger att den legitimerade läraren undervisar eleverna i den särskilda undervisningsgruppen i alla ämnen utom bild, musik och slöjd. I dessa ämnen undervisas eleverna i stället av respektive ämneslärare. I ämnet idrott och hälsa undervisas eleverna av

antingen läraren som arbetar i den särskilda undervisningsgruppen eller av ämnesläraren, beroende på vad eleverna ska göra under lektionen.

Utöver ämnesundervisning har eleverna i de särskilda undervisningsgrupperna social färdighetsträning. Denna leds av resurspersonal.

Rättslig reglering

I skollagen avses med begreppet undervisning sådana processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

En legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen).

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygsriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 23 oktober 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i arbetet med särskilt stöd då det fanns brister i skolans beslut om anpassad studiegång, särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning. Åtgärdsprogram med åtgärden anpassad studiegång saknade uppgifter om vilka ämnen, och i vilken omfattning, som berördes av den anpassade studiegången. Vidare saknade åtgärdsprogram med åtgärderna särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning uppgifter om vilka ämnen eleven skulle få undervisning i den särskilda undervisningsgruppen eller enskilt. I flera åtgärdsprogram var det inte tydligt vilken åtgärd som rektorn beslutat om och inget av åtgärdsprogrammen om anpassad studiegång, särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning hade en hänvisning till aktuella bestämmelser i skollagen. Vidare hade en elev

placerats i en särskild undervisningsgrupp utan att rektorn fattat beslut om en sådan placering.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolledningen vidtagit åtgärder för att säkerställa att dokumentationen och arbetet kring särskilt stöd lever upp till skollagens krav. Skolledningen har infört nya rutiner för tydligare systematik i arbetet kring pedagogiska utredningar och beslut om åtgärdsprogram och särskilt stöd.

Av redovisningen framgår vidare att rektorns beslut om anpassad studiegång innehåller uppgifter om vilka ämnen som har anpassats i studietid i relation till den garanterade undervisningstiden. Skolinspektionen har tagit del av tolv beslut om anpassad studiegång och elevers scheman. Av dessa framgår att det för fyra elever finns avvikelser mellan besluten om anpassad studiegång och elevernas scheman. Huvudmannen har skickat in nya beslut och nya scheman för dessa elever. Av dessa framgår att beslut och scheman stämmer överens samt att alla fyra elevers studiegång utökats med 40 minuter hem- och konsumentkunskap. Besluten om placering i särskild undervisningsgrupp innehåller information om omfattningen av placeringen, vilka ämnen som ska studeras samt vilken tidsperiod beslutet gäller. Skolinspektionen har tagit del av tre beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. De åtgärdsprogram som innehåller beslut om enskild undervisning innehåller vilka ämnen som eleven får undervisning enskilt. Skolinspektionen har tagit del av tre beslut om enskild undervisning. Besluten om åtgärdsprogram innehåller en klagande motivering. Skolinspektionen har tagit del av tolv elevers åtgärdsprogram. Av dessa framgår bland annat elevens stödbehov, vilka åtgärder som ska sättas in och hur dessa är tänkta att stödja eleven samt vilka bestämmelser som ligger till grund för beslutet.

Vidare framgår av redovisningen att den elev som placerats i en särskild undervisningsgrupp utan att rektorn fattat beslut om en sådan placering går i ordinarie klass sedan höstterminen 2024. Rektorn har fattat beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram för eleven efter det att en utredning om särskilt stöd gjorts. Skolinspektionen har tagit del av utredningen och beslutet om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas för eleven.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl

att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska eleven ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen (3 kap. 9 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen (3 kap. 12 § skollagen).

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut om åtgärdsprogram för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild, i enlighet med skollagen, hos en skolhuvudman tillämpas bland annat följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900): 27 § om dokumentation av uppgifter, 31 § om dokumentation av beslut, 32 § om motivering av beslut samt 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (29 kap. 10 § skollagen.)

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande (32 § förvaltningslagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 23 oktober 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med studiero. Det fanns elever som upprepat störde ordningen men skolan utredde inte orsakerna till att dessa elever störde ordningen.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolledningen utarbetat nya rutiner för att komma tillrätta med utmaningar gällande studiero i vissa klasser. Rutinerna implementeras under vårterminen 2025. Vid Skolinspektionens besök hade ännu inga utredningar om ordningsstörande beteende genomförts. Vid intervju med rektorn och elevhälsan framkommer att ingen elev lyfts till elevhälsan med anledning av ordningsstörande beteende sedan den nya rutinen blev klar, vilket enligt elevhälsan var vid höstlovet 2024.

Av intervjuer med elever i lågstadiet framgår att det enligt eleverna är bristande studiero varje dag i en klass i årskurs 2 och en klass i årskurs 3. I intervju med lärare bekräftas att det inte är bra studiero i den aktuella klassen i årskurs 3. I klassen finns fyra elever som stör varje lektion. Lärarna delar dock inte elevernas bild av studieron i klassen i årskurs 2. Enligt en lärare har tre av eleverna i årskurs 3 lyfts till elevhälsoteamet (EHT) vid flera tillfällen med anledning av att eleverna stört ordningen och lärarens insatser inte varit tillräckliga. En annan lärare uppger att det under de senaste EHT-mötena inte har funnits tid att lyfta elever.

Av intervjuer med elever i mellanstadiet framgår att det enligt eleverna är bristande studiero i varierande omfattning i två klasser i årskurs 4, två klasser i årskurs 5 och i en klass i årskurs 6. I intervju med lärare berättar en lärare att det finns några elever i varje klass som återkommande stör ordningen. Lärarna berättar därefter om 32 elever som återkommande stör ordningen. Huvudmannen har i samband med synpunkter på protokollet meddelat att vissa av dessa elever inte längre stör ordningen. Vid intervju med rektorn bekräftar hon att hon känner till att de 32 eleverna återkommande stör ordningen. Enligt henne stör dock vissa av eleverna mindre än vad de gjort tidigare. En lärare uppger att lärarna lyft eleverna till elevhälsan många gånger. En lärare berättar att det gjorts utredningar om elevers ordningsstörande beteende. En lärare anser dock att det inte

gjorts någon grundlig utredning av eleverna. En lärare berättar att lärarna diskuterar eleverna i arbetslaget och jobbar med eleverna, men tiden räcker inte till för föräldrakontakter. Lärarna dokumenterar inte heller vad de gjort.

Enligt rektorn har skolan inte gjort någon utredning som de kallat för utredning om ordningsstörande beteende. Skolan har dock tillsammans med elever och vårdnadshavare kartlagt var svårigheterna ligger för eleverna och vad skolan kan förändra. Även av huvudmannens redovisning framgår att skolan har arbetat med individuella elever i samverkan med vårdnadshavare för att komma tillrätta med ordningsstörande beteende utifrån identifierade svårigheter som framkommit i pedagogiska kartläggningar och samtal med elev och vårdnadshavare. Huvudmannen har även den 7 april 2025 skickat in kartläggningar av olika slag för fem elever. Av dessa framgår bland annat olika åtgärder som ska ge förutsättningar för eleverna att bidra till studieron i sina respektive klasser.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen (5 kap. 3 § skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

Om en elev i förskoleklassen eller grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare (5 kap. 9 § skollagen). Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Avesta kommun bryter mot bestämmelserna om studiero. Av utredningen framgår att det i flera årskurser finns vissa elever som återkommande stör ordningen. Skolan har tagit fram en ny rutin för utredningar om ordningsstörande beteende men denna har inte tillämpats. Utredningen visar dock att skolan

har gjort andra kartläggningar och insatser på individnivå för att öka studieron. Detta innebär att orsaken till elevernas ordningsstörande beteende får anses ha utretts och att åtgärder har satts in. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 23 oktober 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i skolans erbjudande om extra studietid då eleverna i mellanstadiet inte erbjöds minst två timmar extra studietid i veckan.

Av huvudmannens redovisning framgår att eleverna i mellanstadiet erbjuds två timmars extra studietid i anslutning till skoldagens slut. Av elevernas scheman och intervju med elever framgår att eleverna i årskurs 4 och 5 har extra studietid tre dagar i veckan och att eleverna i årskurs 6 har extra studietid fyra dagar i veckan.

Av huvudmannens redovisning framgår även att både elever och vårdnadshavare har fått information om möjligheten till extra studietid.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör (10 kap. 5 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Erik Almqvist.

Utredaren Matilda Kaijser har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Joakim Öberg medverkat.